

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

విల్లూర్ నడాదూర్ శ్రీ శ్రీనిధేః కృతిషు
॥ శ్రీహయగ్రీవవింశతిః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ శ్రీహయగ్రీవవింశతిః ॥

కవితాజితకల్లోలికన్యకాకాంతవక్షసే ।

కరుణాదిగుణాధ్యాయ కమలానిధయే నమః ॥

వందే వేంకటశేషార్యం వత్సవంచైకమౌక్తికం ।

వాత్స్యశ్రీవరదాచార్యవత్సం వత్సలమానతే ॥ 1 ॥

లక్ష్మీతురంగానన ! బాహవస్తే

చత్వార ఏవం న కథం ను పాదాః? ।

ఇత్యానతశ్రీచతురాననోక్తిః

శృణ్వన్ హయాస్యః స్మితమాతనోతి ॥ 2 ॥

సుధాంశుబింబాత్ తవ వాసభూతాత్

సుధాంశుఖండా దశధా విలగ్నాః ।

నఖాత్మనా త్వచ్ఛరణాగ్రదేశే

సుధామయీం నః ఫణితిం దిశంతి ॥ 3 ॥

బిభర్తి యస్త్వాం మనుజో నిజాంతః

కలానిధిస్స్యాత్ స ఇహేతి సత్యం ।

వహన్నిజాంతస్సతతం స ఏషః

కలానిధిస్తత్ర నిదర్శనం నః ॥ 4 ॥

జంఘా త్వదీయా నయనాభిరామా

జంఘాలతామేవ దదాతి వాచాం ।

ప్రవాహభూమ్నీతి విభాతి చిత్తే

ప్రవాద ఏవం మహతాం న మిథ్యా ॥ 5 ॥

నఖాని యస్తే హృదయే విధత్తే
 నవాని మాన్యాని మనోహరాణి |
 న ఖాని తస్యాపథసంగతాని
 భవంతి విద్వత్తతిభిస్సుతాని || 6 ||

రంభాదివాహ్యారమణీయతనుప్రకారా
 రామా రమాసి రమణీమణిరత్ర సా త్వం |
 రంభాభిరామసుభగోరుగతా భవేమ
 ఇత్యంకగాం వితనుషే ను రమాం హయాస్య ! || 7 ||

ఆకుంచితాంఘ్నిరుచిరోరుతలే నివిష్టా
 పాదౌ ప్రసార్య భవదేకపదేన సాకం |
 లక్ష్మీస్తవ త్రిపదభూతిమధో వ్యనక్తి
 దివ్యన్యథేతి కిమిదం శ్రుతివాగ్విరుద్ధం || 8 ||

కుక్షిః కృశస్తదుదరం పరికీర్త్యతేఽసౌ
 వక్షో విశాలమథ భాతితరాముదారం |
 ఆద్యే జగంతి జగతాం జననీ పరస్మిన్
 ఇత్యౌచితీ చ జనతాం నితరాం ధినోతి || 9 ||

కంఠం విలోక్య కమనీయమయం చ కంబుః
 వక్షో విలోక్య జగతాం జననీం తథాంకే |
 ద్వేధా నిజాకృతిమహో భవతశ్శరీరే
 లీలావతీమిహ విభావ్య ముదం ప్రయాతి || 10 ||

అంకం విహాయ తవ దక్షిణమాప కస్మాత్
 వామం రమా హయముఖేతి విమృశ్య చేతః |
 పాణిం తవాతిమధురం శుభబోధముద్రం
 సంవీక్షితుం విశదమిత్యథ నిశ్చినోతి || 11 ||

స్వామిన్ ! కరేణ కలయన్నిహ బోధముద్రాం
 ఉచ్చైః కరేణ కలయంశ్చ సుదర్శనం కిం ? |
 ఉచ్చైస్సుదర్శనముపాగతశిష్యవర్గం
 సంబోధయస్యతితరామితి చింతయామి || 12 ||

అస్మిన్ కరే వహసి శోభనబోధముద్రాం
 అన్యత్ర బోధమయకంబుమతీవ యుక్తం |
 అన్యత్ర పుస్తకమిదం తదివేదమాసీత్
 నాసాంప్రతం కిమపి కర్మణి తే కిల స్యాత్ || 13 ||

లక్ష్మీశ్చ శంఖశ్చ సముద్రజాతౌ
 ఏకత్ర పార్శ్వే తదిమౌ విధత్సే |
 లక్ష్మీం యథా వక్షసి కౌస్తుభం చ
 లక్ష్మీం చ చంద్రం చ యథా స్వచిత్తే || 14 ||

చంద్రః కిలాయం హృదయాత్తవాభూత్
 లక్ష్మీతురంగానన ! తత్ కృతజ్ఞః |
 అంతర్విధత్తే సతతం భవంతం
 కలానిధిస్తేన జగత్ప్రసిద్ధః || 15 ||

చక్షుర్గోచరతాం గతం మమ సదా తత్ స్యాత్ హయాస్యం మహాః
 ముద్రాం బోధకరీం కరేణ కరయోః చక్రం సహస్రార్కభం |
 శంఖం తం ధవలం సహస్రశశిభం పుస్తం చ హస్తే పరే
 విద్యానాం నిలయం దధత్ పరతరం వాగ్దేవతావందితం || 16 ||

శ్వేతం కించన వాజిరాజవదనం వాగ్దేవతావందితం
 వామాంకస్థితవారిరాశితనయం వేదాంతవిద్యానిధిం |
 చాంద్రం బింబముపాశ్రితం శ్రితవశం చక్రం చ శంఖం తథా
 ముద్రాం బోధకరీం చ పుస్తకమణిం బిభ్రత్ మహస్సంశ్రయే || 17 ||

స్వామిన్ ! కిం స భవాన్ విధాయ వనితాం వారాశికన్యామిమాం
 వామాంకే భగవన్ ! దరం చ సుభగం వామే కరే కోమలే |
 తాభ్యాం వాచమహో ! రసౌఘభరితాం వ్యాఖ్యానముద్రాం వహాన్
 ప్రీత్యా తాం వివృణోతి తత్ర చ పుమానుచ్చైరధస్త్రి స్థితా || 18 ||

విద్యాం విగ్రహసంయుతామివ రమాం వామాంకభాగస్థితాం
 విద్యారూపమిమం చ శంఖమతులం వామైకపాణిస్థితం |
 విద్యాధారిణమేవ పుస్తకమణిం వామాన్యపాణిస్థితం
 విద్యాదానవదాన్య ! వాజివదన ! త్వం రాజసే లాలయన్ || 19 ||

వారాశేస్తనయాం వహన్నతితరామానందపూర్ణాంతరః
 వారాశేస్తనయే వసన్నపి తథా సన్నందథోర్వారిధిః |
 వార్దేవీధృతపాదపంకజయుగో వాచామయం నాయకో
 వాచాం కాంచనధోరణీమపి వహాన్ వాజ్యాననో వర్ధతే || 20 ||

యోషాలంకృతమంజులాంకమధురః శేషాసనావస్థితః
 భాషానాథసమీడితాంఘ్రియుగలో దోషాధిపాంతస్థితః |
 హేషావేషసమస్తవేదనివహః ఘోషాన్ క్షిపన్ వాదినాం
 శోషాయాఘజలాశయస్య నితరాం తోషాయ చ స్యాత్ స నః || 21 ||

శ్రీమన్ ! వాజిముఖేతి వారిధిసుతాసంభూషితాంకేతి చ
 స్వామిన్ ! వాగధిపేతి వాదవిహృతౌ విద్యోతమానేతి చ |
 వారాశేరుదితే సుధామయతనౌ వాసం భజంతం నవం
 వారం వారమియం భవంతమనఘం జిహ్వా గృణాతు స్వయం || 22 ||

హే లక్ష్మీహయవక్త్ర ! మామకమనస్తే మందురా శోభనా
 యస్మిన్ ఫల్గుపదార్థలోభజడతా తృణ్యేతి విద్యోతతే |

ఆస్వాద్య స్వయమంజసా తవ గిరం సంతుష్టచిత్తో భవాన్
కామం తత్ర కరోతు శుద్ధిమతి మే సేయం సతీ ప్రార్థనా || 23 ||

హయముఖవింశతిరేషా
మానిధికవినాథమంజవాగుదితా |
వాణీం మధురాం సార్థాం
పఠతాం దాతుం సకౌతుకా జయతి || 24 ||

|| ఇతి శ్రీహయగ్రీవవింశతిః సమాప్తా ||